

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในรูปแบบการไกล่เกลี่ยมาใช้ในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาล : ศึกษากรณีความผิดฐานกระทำโดยประมาทต่อชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา
ชื่อผู้เขียน	กรกนก นวมงาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยในการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานกระทำโดยประมาทต่อชีวิตและร่างกายตามมาตรา 291 (ความผิดฐานกระทำโดยประมาทประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย) มาตรา 300 (ความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส) และมาตรา 390 (ความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในปัจจุบันยังไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากมีลักษณะที่เป็นกระบวนการยุติธรรมเชิงแก้แค้นทดแทน โดยจะมีโทษในรูปแบบของการปรับและการจำคุกอย่างเดียวกันกับการกระทำความผิดที่เป็นอาชญากรรมทั่วไป นอกจากนี้ แม้คดีในลักษณะดังกล่าวศาลอาจใช้ดุลพินิจรอการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดก็ตามแต่ก็มีได้ช่วยทำให้ผู้กระทำความผิดสำนึกในการกระทำของตน ประกอบกับเหยื่อหรือผู้เสียหาย หรือชุมชนก็มิได้มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมแต่อย่างใด ส่งผลให้เกิดปัญหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่างๆ ตามมามากมาย ประกอบกับในปัจจุบันแม้จะมีแนวความคิดในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการแก้ไขปัญหาของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกิดขึ้น แต่ปัจจุบันก็ยังไม่มียุติวิธีของกฎหมายที่ชัดเจนและเหมาะสมในการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยโดยเฉพาะในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาลในการที่จะนำกระบวนการดังกล่าวมาใช้เสริมหรือควบคู่กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยสำหรับคดีอาญาในลักษณะดังกล่าว และในกรณีของชั้นพนักงานอัยการนั้นแม้ในปัจจุบันจะได้มีระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นอัยการ พ.ศ. 2555 ขึ้นใช้บังคับ แต่ผลจากการดำเนินการตามระเบียบดังกล่าวก็มิได้เป็นการช่วยลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลแต่อย่างใด จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยสำหรับความผิดลักษณะดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในรูปแบบการไกล่เกลี่ยมาใช้ในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาล โดยศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานกระทำโดยประมาทต่อชีวิตและร่างกาย ตามมาตรา 291 มาตรา 300 และมาตรา 390 แห่งประมวลกฎหมายอาญา จากการศึกษาพบว่า ในต่างประเทศทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และเยอรมัน ได้มีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์โดยเฉพาะวิธีการไกล่เกลี่ยระหว่างผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ดังนั้น หากมีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในรูปแบบดังกล่าวมาปรับใช้เสริมหรือควบคู่กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยสำหรับคดีความผิดดังกล่าวโดยการกำหนดหรือแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจแก่พนักงานอัยการและศาลที่ชัดเจนและเหมาะสมแล้ว จึงย่อมเป็นแนวทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสม อันจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย คือ ผู้กระทำผิด ผู้เสียหาย และชุมชน ได้มีส่วนร่วมโดยตรงในการทบทวนปัญหาตลอดจนกำหนดแนวทางและมาตรการในการแก้ไขผู้กระทำความผิด และให้การเยียวยาเพื่อบรรเทาความเสียหายให้ตรงตามความต้องการของผู้เสียหายอย่างแท้จริงอันนำมาซึ่งความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งช่วยยับยั้งไม่ให้มีการกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งส่งผลลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความสมานฉันท์ในสังคม และยังเป็นการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเสนอให้มีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นชะลอการฟ้องของพนักงานอัยการ โดยการบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจพนักงานอัยการใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีโดยใช้มาตรการชะลอการฟ้องในความผิดฐานกระทำโดยประมาทต่อชีวิตและร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์โดยวิธีการไกล่เกลี่ยระหว่างผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมกับผู้กระทำความผิดมาใช้ประกอบดุลพินิจของอัยการในการสั่งคดีที่ผ่านกระบวนการไกล่เกลี่ยระหว่างผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดมาแล้ว ส่วนในชั้นศาลนั้นเสนอให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือระเบียบกลางในการไกล่เกลี่ยหรือสมานฉันท์และสันติวิธีเพื่อให้ศาลยุติธรรมทุกศาลใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินการไกล่เกลี่ยหรือสมานฉันท์และสันติวิธี ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อความเป็นเอกภาพและความชัดเจนในการปฏิบัติงานของศาลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 56 แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยให้ศาลมีอำนาจที่จะนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์โดยวิธีการไกล่เกลี่ยระหว่างผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดมาใช้ในคดีที่ศาลจะใช้ดุลพินิจในการรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษไว้ตามมาตราดังกล่าว และให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจในการรับรองข้อตกลงระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิด โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติมาตรา 56 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

Thesis Title	Application of restorative justice in a form of victim-offender mediation by public prosecutors and judges: a case study of the act by negligence causing the other person to death or bodily harm under the Penal Code
Author	Kornkanok Nuamngam
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Achariya Chutinun
Department	Law
Academic Year	2012

ABSTRACT

Thai criminal justice system concerning punishment an offender committing the act by negligence and that act causing the other person to death or bodily harm is prescribed under section 291 of the Penal Code, doing the act by negligence and that act causing the other person to death; section 300 thereof, committing the act by negligence and such act to cause the grievous bodily harm to the other person and section 390 thereof, causing bodily or mental harm to the other person by negligence. At present these sentences are inappropriate because of their retributive justice character. Their sentences are both fine and imprisonment which are similar to other general criminal offences. Moreover, in a case in such character, the court may exercise discretion to suspend punishment. This, however, does not create an offender's acceptance of mistake. A victim, an injured person or a community fails to participate in this justice system. This causes many problems. Even though there is a concept of restorative justice to solve this problem, there is no clear written law concerning power of officers in criminal justice system particularly in a public prosecutor and a judge level. Regarding a public prosecutor level, there is the Office of the Attorney General Regulation on Mediation and Resolution in Criminal Case at the Public Prosecutor Level B.E. 2555 (2012). Nevertheless, operation under such regulation does not decrease a number of cases presented to the court. From this abovementioned problem, the Thai criminal justice system on such offences is inefficient.

This thesis, hence, aims to study application of restorative justice in a form of victim-offender mediation by public prosecutors and judges. It particularly studies a case study of the act by negligence causing the other person to death or bodily harm under sections 291, 300 and 390 of the Penal Code. The study finds that foreign countries such as the United States, Canada and German apply restorative justice in a form of victim-offender mediation in a criminal case. Therefore, if there is such restorative justice in the Thai criminal justice system as a supporting tool, it will be another channel for Thai criminal justice system. This can be done by amending Thai law to prescribe power to a public prosecutor or a judge. Hence, every related sector, namely, an offender, an injured person and a community can directly participate in reviewing this problem as well as setting a solution measure. This will create satisfaction to everyone. Plus, it will suppress repetition of this offence. As a result, a number of cases presented to the court will be reduced. This will definitely develop the Thai criminal justice system.

This thesis hence recommends applying restorative justice to suspend prosecution in the public prosecutor level. This can be done by stipulating a law to allow the public prosecutor to exercise discretion to suspend prosecution concerning the act by negligence causing the other person to death or bodily harm under the Penal Code. The restorative justice in a form of victim-offender mediation will be used together with the public prosecutor's discretion. In the court level, this thesis suggests prescribing central rules or regulations concerning mediation, restoration and peaceful means. In order to perform this matter in the same way, section 56 of the Penal Code should be amended. The court should have a power to apply restorative justice in a form of victim-offender mediation in a case which such court will suspend the infliction of punishment or the punishment under such section. The court shall have an authority to affirm an agreement between an injured person and an offender under section 56 (5) of the Penal Code.